

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Regulæ circa Concilia Particularia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

non sunt divina, sed humana; ut patet ex eo, quòd non obligant cum vitæ discrimine? Respondetur: Id provenire ex eo, quòd Concilium Generale non sit Spiritu Sancti organum extrâ ea, quæ sunt revelata, illave, quæ fidem, vel bonos mores, proximè tangunt: idque, quia Ecclesia, quam repræsentat, constituta est tantum visibilis fidei, morumque regula.

Dices iterum: Quomodo eadem est Generalis Concilii ac Scripturæ Sacræ autoritas, cum C. 4. de Elect. dicatur, à Romano Pontifice autoritatem, roburque suum accipere; Scriptura autem Sacra à Deo, non ab homine, suam accipiat autoritatem. Sed respondetur: Cap. oppositum ad rem non facere; quia, de rebus spectantibus Disciplinam, loquitur, ac hic comparatur Generalis Concilii autoritas cum Scripturæ autoritate, quoad res, quæ fidem morisque continent.

§. IV.

Quæ sit inter Concilia Generalia distinctio.

REGULÆ.

Unica est inter Concilia Generalia notanda distinctio, quæ petitur ex Constitutionibus circa Disciplinam, quæque in eo sita est, quòd alia aliis puriores ediderint.

RATIO: Duo tantum in Conciliis Generalibus considerari possunt. 1. Potestas definiendi, & statuendi. 2. Definitiones & Constitutiones.

Quoad *Primum*, nulla potest esse inter ea distinctio: quia, nec crevit, nec decrevit Ecclesiæ potestas, eadem semper mansit, ut & manebit: moderna etenim Ecclesia non minus est sponsa & organum Spiritus Sancti, Corpus, cujus Caput est CHRISTUS; columna & firmamentum veritatis, castrorum acies ordinata, adversus quam portæ inferi pravalere nequeunt, aliaque similia, quàm primitiva: promissiones Ecclesiæ factæ non sunt temporari obnoxia:

C. 58. DIST. L. C. 5. CAUS. XXV. QUÆST. I. CORRECT. ROM. C. 2. CAUS. XXIV. QUÆST. I.

Quoad *Secundum*, nulla etiam potest esse inter Concilia Generalia distinctio, si sermo sit de Definitionibus, & Constitutionibus, quæ fidem morisque respiciunt: cum, circa illa, Definitiones & Constitutiones nequeant esse aliæ aliis puriores.

Restat ergò, ut Concilia Generalia non distinguantur, nisi ratione Constitutionum, circa Disciplinam; nam præter Constitutiones circa fidem & mores, nullas alias facere potest, quàm circa Disciplinam, circa quam, priorum Conciliorum Constitutiones cæterorum Constitutionibus videntur puriores.

Dices: Concilia Generalia, quoad autoritatem, & dignitatem, distingui inter se, afferesque ad hoc C. 28. DIST. L. in quo hæc leguntur: *Quoties Conciliorum discors est, sententia, illius magis tenenda est, cujus antiquior & potior est autoritas*; Undè, duplici titulo Concilium unum alteri prævalet autoritate, nempe dignitate, expressa hoc verbo, *potior*, & antiquitate, alio significata.

Idem habetur C. 11. CAUS. XXXIII. QUÆST. II.

Respondetur: Illum Canonem loqui de Conciliis non Generalibus: conciliat enim Concilium *Ancyranum*, quod est Provinciale; cum alio Concilio Particulari; 2. Etsi loqueretur de Conciliis Generalibus, restringi posset ad res Disciplinæ, in quibus antiquiora Concilia sunt aliis præferenda: quia, quæ prioribus sæculis servebat devotio, succedentibus temporibus tepuit, & propterea majori in honore habentur juxta illud: antiquitati Patres sanxerunt reverentiam. C. 8. CAUS. IX. QUÆST. III. C. 3. de *translat.* Nec non & istud: *Prisca, pro sua reverentia manere debent constituta* C. 1. DIST. LV. Adde, quòd objectus Canon sit spurius, cum desumatur ex Epistola *Isidori ad Massonem*, quæ supposititia est.

§. V.

In quibus Concilium Generale, à Particulari præcipue differat.

REGULÆ.

Præcipua inter Concilium Generale, & Particulare discrimina non alia sunt, quàm quæ sequuntur.

1. Solus Papa potest Concilium Generale convocare, in eoque præsidere; jus verò alia convocandi, in iisque præsidendi ad alios pertinet. DIST. XVII.

2. Generalia Concilia non sunt errori, nec peccato obnoxia: Particularia verò, utriusque. Ideoque, illa istis præferenda, in his, quæ fidem; vel mores spectant; non autem in aliis, in quibus Particularia constituere possunt, quæ locis sibi Subditis congruentiora, quàm quæ à Generalibus constituta sunt, C. 1. de *constit.*

3. Generalia obligant totam Ecclesiam; Particularia verò, ex se ipsis, non ligant, nisi illius partem. Undè ista vocantur *Locales Synodi*, id est, certis Locis, quoad autoritatem, limitata.

C. 1. de *Constitutionibus* docens Statuta Canonum ab omnibus custodienda. C. 4. CAUS. I. QUÆST. VII.

4. Concilia Generalia possunt condere articulos fidei, sive definitiones fidei facere, non item Concilia Particularia. . . C. 1. 2. DIST. XV.

5. Judicium Conciliorum Generalium circa Jus, est irreformabile: secus de aliorum Judicio. . . *ibid.*

6. Concilia Generalia inter se comparata, sunt æqualis autoritatis: Concilia verò Particularia inter se comparata sunt inæqualis. . . *ibid.*

7. Quanto Generalia autoritate excedunt Particularia, ista illa superant numero.

8. Autoritas Canonum Conciliorum Generalium crescere nequit; aliorum verò crescere potest. . . . C. 1. 2. DIST. XV.

9. Concilia Particularia Generalibus sunt antiquiora, nisi Concilium, de quo ACT. XV; Generalibus, tum propter infallibilitatem: tum propter personarum qualitatem, quæ Universam Ecclesiam repræsentabant, accenseatur.

Hæc discrimina colliguntur partim ex dictis circa Concilia Generalia, partim ex mox dicendis, circa Concilia Particularia: quæ enim sequuntur n. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. sequuntur ex eo, quòd Concilia Generalia paria sunt, cum Sacra Scriptura, autoritatis. Quæ hæcenus humanè dicta sunt, & ex Corpore Juris desumpta, fusiùs explicabuntur in Observationibus, circa Concilia Generalia præcitatæ, quæ aliundè, quàm ex illo, eruentur.

Regule circa Concilia Particularia.

Concilia Particularia considerari possunt: 1. In genere. 2. In specie. Primo modo sumpta, quarum potest circa ista Concilia: 1. In quibus, cum Generalibus conveniant? 2. Quæ sit illorum divisio? 3. Cujus sit illa convocare, iisque præesse? 4. Quæ illorum autoritas, & quanti facienda? 5. An aliqua Lex hujusmodi Concilia præcipiat? 6. In quibus inter se conveniant, & differant?

§. I.

In quibus Concilium Particulare, cum Generali conveniat.

REGULÆ.

Non in aliis, saltem notandis, Concilium Particulare, cum Generali convenit, quàm in sequentibus.

1. In *Natura*. Est enim Episcoporum congregatio à Superiore Ecclesiastico facta,

F 4

2. In

2. In *Fine*. Convocatur enim, vel ad lites, aliaſve turbas terminandas; vel ad exortas, circa fidem, vel mores, dubia ſolvenda; vel ad eorum ſolutionem, à Superiore factam, recipiendam; vel demùm, ad abuſus tollendos.

3. In *Poteſtate Leges Eccleſiaſticas condendi*. Plerique enim Eccleſiæ Canones ſunt à Conciliis Particularibus conditi.

4. *Circà ipſius Decreta interpretandi Jus*. Pertinet enim potiſſimum ad ipſius Convocatores, & Præſidem.

5. Judicium utriuſque circà facta, eſt reformabile.

6. Utrique Presbyteri intereſſe poſſunt.

7. Quùm Canones ſunt contrarii, poſterior priorem corrigit. C. I. de *Cognat. Spirit.*

RATIO. Regula, quæ ſuprà dictæ ſunt convenientiæ verè ſunt notandæ, utpotè deſumptæ ex his, quæ Conciliis ſubſtantialia ſunt: cætera, quæ adjici poſſunt, non ſunt notatu digna; utpotè ab accidentibus petita: nempe, ex circumſtantiis Temporum, Locorum, & Perſonarum.

§. II.

Quæ ſit Conciliorum Particularium diviſio.

REGULA.

Tot ſunt ſpecies Conciliorum Particularium, quot ſunt Dignitates Episcopales, Papatui inferiores, quæ ſubditos ſibi habent Episcopos.

RATIO. Quælibet hujusmodi dignitas ſubditos ſibi Episcopos convocare poteſt. Hinc ſequitur, tres tantùm eſſe ſpecies Conciliorum Particularium, nempe Patriarchalium, Primatialium, & Archiepiscopalia, ſivè Provincialium: cùm tres tantùm ſint Papatui inferiores Dignitates Episcopales, quæ ſubditos ſibi habeant Episcopos: nempe, Patriarchatus, Primatia, & Archiepiscopatus. Nota obiter: Concilia Archiepiscopalia vulgò dici Provincialia, quia Archiepiscopii diſtrictus dicitur Provincia.

Quæres, quæ in Claſſe ponamus Concilia Nationalia, ſivè, quæ conſtant ex Episcopis totius alicujus Nationis?

Reſpondemus: Nos illa collocare, inter Primatialia, ſi tota Natio ſit ſub uno Primatè; ſi verò ſub pluribus, inter Patriarchalia: idque, quia, qui his Conciliis præſunt, vices gerunt Patriarcharum; cùm ſubditos ſibi, ut præſidibus, habeant Primates. Si verò Natio non habeat Primatem, nec Patriarcham, cui ſubſit tota, Concilium illius Nationis ad nullam illorum ſpeciem ſpectabit: ſed ſi habeat plures Primates, qui præſint Concilio, munere Patriarchæ fungetur; cùm plures ſub ſe habiturus ſit Primates, quod tempus, quo duraturum erit Concilium, iſtudque in illo, ſimile erit Concilio Patriarchali.

§. III.

Cujus ſit Concilia Particularia convocare iſque præſeſſe.

REGULA I.

Quælibet Particularium Conciliorum ſpecies, ab ea convocatur dignitate, à qua denominatur, eamque habet Præſidem, exceptis caſibus de quibus Regula ſubſequens.

RATIO. Ejuſdem eſt convocare Concilia iſque præſidere: utrumque autem convenit convocatorum Superiori, qui ergà convocatos in Conciliis Particularibus eſt ipſa dignitas, à qua denominatur.

In GALLIA, quibuſdam in caſibus, convocantur Concilia Provincialia Metropolitanæ Vicarius, quibus

tamen non præſidet, ſed antiquior Episcopus. Inſigne exemplum habes, in Concilio *Narbonenſi*, anni 1551. convocati à Vicario Generali Archiepiscopi Narbonenſis; idque etiam in illo ſingulare, quòd nullus Episcopus illi adfuit, ſed ſoli Suffraganeorum & Archiepiscopi Vicarii Generales.

Hinc Concilia Patriarchalia, à Patriarcha convocantur, iſque præſidet; & ſic de cæteris.

REGULA II.

Non alii caſus excipiuntur à Regula præcedente, quàm iſti.

1. Quando vacat Sedes.

2. Cùm vacare juſta de cauſa creditur.

3. Quando Superioris Jurisdictionis aliqua ligatur Cenfura.

4. Quando mente captus eſt, aut corpore captivus detinetur

Quæres: Cujus ſit Jus convocandi & præſidendi, in iſtis caſibus.

Reſpondetur, illud pertinere tam juxta antiquos Canones, quàm juxta novos, Episcopo antiquiori. C. 2. SESS. XXIV. de *ref. CONC. BASILIENS. SESS. XX.*

§. IV.

Quæ ſit Conciliorum Particularium autoritas, & quanti faciendæ?

REGULA I.

Ea eſt Conciliorum Particularium autoritas, quæ Eccleſiarum quas repræſentant.

RATIO. Non ſunt illa Concilia aliud, quàm iſta Eccleſiæ congregata.

Hinc Concilium, v. gr. Patriarchale, tantæ eſt autoritatis, quantæ Eccleſia Patriarchalis, quam repræſentat: ideòque, quo magis extenditur hæc Eccleſia, plureſque habet ſub ſe Episcopos, eò major eſt iſtius Concilii autoritas. Idem dic de Primatiali, & de Archiepiscopali, ſivè Provinciali.

REGULA II.

Cæteris paribus, pluris faciendæ eſt Concilii Particularis quantumvis minimi, autoritas, quàm Doctõris privati, quantumvis maximi.

RATIO. Conciliorum Particularium minimum, tribus, aut quatuor ſaltem Episcopis componitur: plurium autem Episcoporum ſententia, Doctõris cujuſvis privati opinioni prævalet; cæteris tamen paribus. Nam, ſi iſtius ſententia validioribus nitentur argumentis, præferenda eſſet.

REGULA III.

Decreta Concilii Particularis, quamvis à Papa confirmati, non ligant extrà Eccleſiam, quam repræſentat; niſi ab aliis recipiatur, vel Papa ad omnes alias extendat, & ipſæ illa recipiant.

RATIO. Patres iſtius Concilii non habent Jurisdictionem in alias Eccleſias; ideòque illis Legem ponere nequeunt: Papa confirmans Decreta, eorum vim auget, ſed non extendit. Dùm Decreta hæc, ab aliis Eccleſiis recipiuntur, ſunt quodammodò illarum Decreta, ſicut qui adoptatur, ſit adoptatus filius. Eccleſiæ cujuſvis Legi Particulari, vim Legis Universalis tribuere poteſt Papa, ſicut Princeps, ex Statuto alicujus Provinciæ, Legem totius Regni efficere poteſt. Sed ad hoc neceſſarium eſt, ut confirmativa Papæ Conſtitutio, illiſque ad alias Eccleſias extenſiva, ab iſtis acceptetur, ut diceſtur, dùm de acceptatione Legum ſermo fiet.

§. V.

§. V.

An aliqua Lex Concilia Particularia præcipiat?

REGULA.

Tam Lege non scriptâ, quàm scriptâ, tam Civili, quàm Canonica, tam postremis sæculis, tam præcedentibus, Concilia prædicta præcepta sunt; sed, sub aliis pœnis, novo, quàm veteri jure.

Plura facta continet *Regula*, quæ ex *Gratiano* DIST. XVIII. ex *BOCHELL. L. V. tit. ult. & ex Conc. Trid. Sess. XXIV. C. 2.* probari possunt. Qui volet horum factorum veritate convinci, legat citata loca, pluraque reperiet in *Epitome veter. juris. Canon. L. V.*

§. VI.

In quibus Concilia Particularia convenient & differant inter se.

REGULA I.

Non in aliis, Concilia Particularia, inter se conveniunt, quàm, in his, in quibus differunt à Generalibus; sed non in omnibus his conveniunt.

RATIO. Differunt Concilia Particularia à Generalibus, per id omne, quod istis peculiare est; in isto autem defectu, conveniunt inter se, ut supra ostensum est: Differunt etiam in quibusdam accidentibus, quæ sibi communia non sunt. Talis est differentia petita ex Numero. Non enim quælibet Conciliorum Particularium species, Concilia Generalia numero excedit; cum paucissima sint Concilia Patriarchalia, quæ sola numerosiora esse possunt.

Quoad differentias communes Conciliorum Particularium à Generalibus, vide §. ult. circa Concilia Generalia.

REGULA II.

Potissima inter Concilia Particularia differentia, ab autoritate petitur; eaque una notanda est.

RATIO. Hæc differentia est substantialis; cætera verò, quales, quæ ab Antiquitate, vel à Numero desumuntur, sunt Accidentales; Præterea, istius differentia cognitio, ad praxim utilis: hinc enim dicitur, qui Canones sint aliis præferendi, à quibus, & ad quæ Concilia Particularia appellari potest, à quibus & ad quæ, non.

Aliarum differentiarum cognitio ad praxim inutilis, cui soli tamen attendendum est.

Quòd autem Concilia Particularia autoritate differant, patet, tum quia alia sint aliis majora, utpotè convocata à majori Dignitate Episcopali, eaque præfide celebrata, majorique Episcoporum numero composita; tum quia ab uno ad aliud appellatur. Verum non isto solum modò Concilia Particularia inter se differunt autoritate, sed aliam & alio, ad cuius intelligentiam.

Notandum: In Conciliis Particularibus duplicem posse distingui autoritatem: alia enim est *propria*, quam habent ex se ipsis, quæque major, vel minor est, prout à majori, vel minori celebrantur Dignitate Episcopali: alia verò est *Extranea*, sive Accidentalis, quàm à Dignitate ejus, qui illorum Decreta adoptat, accipiunt. Quæque etiam Concilia ejusdem speciei possunt inter se differre; cum unum adoptari possit, alio non adoptato: vel adoptari potest à majori dignitate, alia à minori adoptato.

Hinc, Concilia Particularia, quorum Decreta in Collectione Decretalium *Gregorii IX.* inserta sunt, differunt autoritate ab aliis similibus Conciliis; quia universalem inde autoritatem acceperunt. Hinc, Concilia Particularia approbata à *Sexta* Synodo Generali.

C. 7. DIST. XVI. & à LEONE IV. C. I. DIST. XX. autoritate superant similia Concilia, eodem modo non approbata. Ex tali siquidem approbatione Concilii Generalis autoritatem traxerunt; cum hinc certum factum sit, nihil, in his Conciliis, fidei bonive moribus contrarium reperiri.

Non omittendum præter duas accidentales differentias, inter Concilia Particularia annotatas, esse aliam, quæ petitur ex eo, quòd in Corpore Juris Canonici pauca habeantur de Concilio, tum Patriarchali, tum Primatiali; plurima verò de Provinciali, ut patebit ex his, quæ circa quamlibet horum Conciliorum speciem, mox colligentur.

Regula circa Concilia Particularia, in specie considerata.

Quoniam sunt tres Conciliorum Particularium species, nempe Patriarchalium, Primatialium, Provincialium, de qualibet agemus; sed de 1^a. & de 2^a. simul tractabimus: quia Canones, qui de illis loquuntur, non distinguunt illas, nullaque adhibita divisione paucis observationibus & unica *Regula*, quæ circa illas docent Canones, absolvemus: de Provinciali verò quæremus: 1. A quo convocandum? 2. Quo tempore? 3. Qui ad illud vocandi? 4. Quæ causa vocandos à veniendo dispensent? 5. Ad quid teneantur vocati, cum adesse nequeunt? 6. Quæ pœna vocatorum adesse nolentium? 7. Quæ in illis agantur? 8. Quid circa illius Decreta faciendum?

Observe ergò 1. in Corpore Juris Canonici nullam fieri expressam mentionem de Conciliis Patriarchalibus, vel Primatialibus, expresso scilicet nomine Concilii Primatialis, vel Patriarchalis.

2. Variis modis dignosci posse, an Concilia, quorum Canones in Corpore Juris habentur, fuerint Patriarchalia; an verò Primatialia. Nimirum, tum ex numero Episcoporum; qui Conciliis his interfuerunt: Si enim 15. vel 20. excedat, ut plurimum sunt Primatialia, vel Patriarchalia; cum Metropolitanus, plerumque non habeat tot Suffraganeos: tum ex Subscriptionibus, vel Inscriptionibus; si enim Episcopi diversarum Provinciarum in his legantur, Concilia sunt Primatialia, vel Patriarchalia: tum ex rebus in his statutis; ut, si quid circa Metropolitanos jubeant.

3. Quoties Canones jubent vocari ad Concilium, quod præcipiunt, Episcopos alterius Provincia, istud Concilium esse Primatialia, vel quasi Primatialia.

4. Quoties Canones mandant rem, in Concilio Provinciali discussam, ad majorem Synodum deferri, istam esse Primatiale, vel quod simile.

5. Non posse certò inferri, Concilium esse, vel non esse Primatialia, ex Nomine Concilii; quia Concilium hujusmodi convocari potest in alio loco, quam in Civitate Primatis illud convocantis: nec esse Primatialia, quoties convocatur in Sede Primatiali, idque, quia, cum Primas sit, Metropolitanus, potest in Sede sua Provinciale Concilium congregare.

6. Non referre ad praxim, cognoscere, an Concilia Particularia, de quibus *C. 7. DIST. XVI. C. I. DIST. XX.* fuerint Patriarchalia, Primatialia, an verò etiam Provincialia; cum à Concilio Generali, quod illa approbat, & confirmat, in dicto *C. 7. & à LEONE IV.*, qui idem facit in *cit. Can. 1.* universalem autoritatem acceperint.

7. Si Episcopi plurium Provinciarum infimum congregantur, Concilium haberi potest ut Primatialia, etsi illi nullum habeant Primatem: hoc enim casu, Præses illius munus Primatis obit, cum Jurisdictionem exercent in Metropolitanos. His observatis.

REGULA UNICA.

Non alia leguntur in Jure Canonico, circa Concilia Primatialia, vel Patriarchalia, quam ista.

1. Si Episcopi unius Provincia simul congregati, circa aliquid concordare nequeant, vocandus est Metro-